

19. 7. 2018

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Uzavření manželství, změna příjmení a s tím související ohlášení a změna osobních dokladů

Svatební den. Je dnem, na který se pár velice dlouho připravuje a plánuje jej k „dokonalosti“ mnohdy i rok či dva dopředu, avšak při plánování, koho pozvat a jakou barvu svatby zvolit často lidé zapomínají i na povinnosti, které sebou uzavření manželství přináší, a to zejména ohlášení změny osobních údajů na příslušných úřadech, a s tím související vyřízení nových dokladů, když zákon stanovuje pevně lhůty pro jejich ohlášení a vyřízení.

S uzavřením manželství je tedy spojeno vedle mnoha pozitivních emocí i mnoho právních důsledků. V tomto článku se však nebudeme věnovat těm soukromoprávním důsledkům manželství, které jsou upraveny v zákoně č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník, jako je vznik společného jmění manželů, vznik vzájemné vyživovací povinnosti a další, ale podíváme se do sféry veřejného práva, konkrétně tedy na povinnosti týkající se změny osobních dokladů jako je občanský průkaz, cestovní pas, řidičský průkaz či další doklady jako technický průkaz vozidla a jiné.

Nejprve se podíváme na právní úpravu jednoho z těch nejzákladnějších identifikačních průkazů osoby, k jehož změně uzavřením manželství dojde, a to především u žen, když většina žen zpravidla po svatbě přijímá manželovo příjmení. Jsou však v dnešní době i případy, kdy naopak manžel přijímá příjmení manželky.

Občanské průkazy upravuje zákon č. [328/1999](#) Sb., o občanských průkazech, ve znění platném od 1. 7. 2018 (dále jako „zákon o občanských průkazech“).

Základní změna na úseku občanských průkazů bude od 1. 7. 2018 ta, že budou existovat již jen dva druhy občanských průkazů na místo původních tří druhů. Nově tedy budeme rozlišovat pouze občanský průkaz se strojově čitelnými údaji a s kontaktním elektronickým čipem a občanský průkaz bez strojově čitelných údajů (tzv. dočasný). Z výčtu druhů občanských průkazů uvedeného v ust. § 2 zákona o občanských průkazech nám tedy od července vypadne „obyčejný“ občanský průkaz se strojově čitelnými údaji bez kontaktního elektronického čipu.

Každý občan, jenž má trvalý pobyt na území České republiky je povinen mít občanský průkaz, pokud dosáhl věku 15 let. Občanský průkaz může mít i občan, jehož svéprávnost byla omezena.

Jelikož dle ust. § 3 odst. 2 zákona o občanských průkazech je jedním z povinných údajů v občanském průkazu jméno a příjmení, máme při jejich změně ze zákona stanovenu povinnost požádat ve lhůtě 15 pracovních dnů od obdržení oddacího listu o nový občanský průkaz, a to u *kteréhokoli* obecního úřadu obce s rozšířenou působností.

Oddací list Vám, buďto vyhotoví příslušný orgán tzv. na počkání v den svatby, pokud uzavíráte manželství přímo na úřadě nebo Vám jej zašlou poštou ve lhůtě 14 dnů.

Po uzavření manželství není stanovena povinnost nejen na straně toho z novomanželů, jemuž se mění příjmení, ale v ust. § 12 zákona o občanských průkazech je stanovena také povinnost úřadu či církve (v případě církevního sňatku), a to tak, že nastane-li změna jména či příjmení tak:

- úřad nebo orgán církve, oprávněný k uzavírání manželství, v případě změny rodinného stavu sňatkem,
- matriční úřad příslušný k přijetí prohlášení o vstupu do partnerství, v případě změny osobního stavu vznikem partnerství,
- obecní úřad obce s rozšířenou působností nebo matriční úřad oddělí vyznačenou část občanského průkazu.

Zároveň s oddělením vyznačené části občanského průkazu některý ze shora uvedených orgánů vydá občanovi **potvrzení o změně údajů** zapisovaných do občanského průkazu.

Co se rozumí oddělením vyznačené části občanského průkazu stanovuje vyhláška č. [400/2011](#) Sb., **vyhláška, kterou se provádí zákon o občanských průkazech a zákon o cestovních dokladech (dále jako „vyhláška“)**, v ust. § 4 odst. 1 a odst. 3, příloze 1 a 2, tedy, že při změně údajů v občanském průkazu, jako je příjmení se oddělí část označená na zadní straně občanského průkazu velkým písmenem B (tedy při pohledu na zadní stranu pravý horní rožek).

Po obdržení oddacího listu byste se měli osobně ve shora uvedené zákonné 15denní lhůtě vydat na kterýkoli obecní úřad obce s rozšířenou působností (nejčastěji v místě Vašeho faktického bydliště) a požádat o vydání nového občanského průkazu, a to s těmito všemi listinami a doklady:

- Starý občanský průkaz
- Potvrzení o změně údajů
- Oddací list (originál či úředně ověřená kopie)
- Vyplněný a podepsaný tiskopis žádosti o vydání občanského průkazu (dostupný buďto na jednotlivých obecních úřadech s rozšířenou působností či ke stažení na webových stránkách Ministerstva vnitra pod záložkou Služby veřejnosti)
- Fotografie již nikoli-pořizuje se přímo na místě digitalizovaná podoba osoby

Nový občanský průkaz je v případě změny povinného údaje **vydán vždy zdarma**. Obecní úřad obce s rozšířenou působností má na vydání občanského průkazu, nikoli dočasného (bez strojově čitelných údajů) lhůtu 30 dní ode dne vydání žádosti.

Pozor však pokud máte v občanském průkazu uveden i nepovinný údaj jako např. rodinný stav, platí i v tomto případě shora uvedený postup, tudíž tyto povinnosti se mohou týkat i těch jejichž příjmení sice zůstává po svatbě stejné, avšak dojde ke změně některého jiného údaje zapsaném občanském průkazu, typicky například i trvalé bydliště.

V případě, že nedojde k podání žádosti v zákonné lhůtě 15 dnů od obdržení oddacího listu, dopouští se i tyto osoby protiprávního jednání, tedy přestupku dle ust. § 16a odst. 1 písm. c) zákona o občanských průkazech za nějž, jim může být uložena pokuta ve výši do 10.000 Kč.

Cestovní doklady (cestovní pas) upravuje **zákon č. 329/1999 Sb., o cestovních dokladech, ve znění platném od 1. 7. 2018.**

V mnoha případech novomanželé po svatbě vycestovávají do zahraničí na tzv. svatební cestu a vyvstává otázka, zda když došlo ke změně příjmení může novomanželka či novomanžel odcestovat s pasem, v němž má uvedeno ještě své původní příjmení. Odpověď zní: ANO může.

Je to z toho důvodu, že cestovní pas je ještě stále platný po dobu 3 měsíců od uzavření manželství, když takto je to upraveno přímo v ust. § 28 odst. 1 písm. c) zákona o cestovních dokladech. V mnoha věcech platí o cestovním pasu stejné jako o občanských průkazech. Cestovní pas stejně jako občanský průkaz obsahuje povinné údaje vymezené v ut. § 6 odst. 3 mezi něž patří i jméno a příjmení osoby, vydává jej obecní úřad obce s rozšířenou působností či zastupitelský úřad a v zákoně o cestovních dokladech je stanovena i stejná lhůta pro vyhotovení dokladu příslušným orgánem, a to v délce 30 dnů od podání žádosti.

Cestovní pas není na rozdíl o občanského průkazu však povinným dokladem, který musí mít bez výjimky každý občan, ale měl by jej mít ten, kdo cestuje přes státní hranice České republiky přes hraniční přechod, nestanoví-li jinak mezinárodní smlouva, již je Česká republika vázána. Typicky to platí pro cestování do zemí spadajících do Evropské Unie, kde není třeba cestovní pas, nýbrž postačí pouze platný občanský průkaz.

Nový cestovní pas se vydává na základě předložení vyplněného a podepsaného tiskopisu, žádosti o provedení změn nebo doplnění údajů v cestovním dokladu na obecním úřadu s rozšířenou působností (*dostupný budto na jednotlivých obecních úřadech s rozšířenou působností či ke stažení na webových stránkách Ministerstva zahraničních věcí*).

Dále je třeba k žádosti doložit na kterýkoli obecní úřad obce s rozšířenou působností (typicky v místě Vašeho faktického bydliště):

- Starý cestovní pas
- **Platný** občanský průkaz (postačí i potvrzení o změně údajů a „starý“ občanský průkaz s odděleným rožkem)
- Fotografie již nikoli-pořizuje se přímo na místě digitalizovaná podoba osoby

Vydání nového cestovního pasu je vždy i v případě změny povinného údaje zpoplatněno částkou ve výši **600 Kč**.

I na úseku cestovních dokladů se mohou občané dopustit přestupků, chybí zde však přestupek jako u občanských průkazů, tedy, pokud v zákonné lhůtě nepožádá osoba o vydání nového cestovního dokladu (respektive pasu) hrozí jí sankce v podobě udělení pokuty. Ale lze se dopustit přestupku, jenž lze spojovat s povinností, která osobě vznikne po uzavření manželství, a to přestupek neodevzdání neplatného cestovního dokladu, tedy neodevzdání právě po uplynutí lhůty 3 měsíců od uzavření manželství, kdy poté ztrácí starý cestovní pas platnost a vzniká povinnost jej odevzdat. Za tento přestupek uvedený v ust. § 34a odst. 1 písm. e) lze uložit pokutu až do výše 10.000 Kč.

Řidičský průkaz má v dnešní motorizované době více lidí než shora uvedený cestovní pas, právní úpravu řidičských průkazů nalezneme v **zákoně č. 361/2000 Sb., o provozu vozidel na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů, ve znění platném od 1. 7. 2018**

(dále jako „**silniční zákon**“). V ust. § 103 silničního zákona je uvedeno, že řidičský průkaz osvědčuje řidičské oprávnění držitele a jeho rozsah a kterou držitel prokazuje své jméno, příjmení a podobu. Je tedy zcela evidentní, že v případě uzavření manželství, když dojde ke změně příjmení vzniká povinnost zažádat o vydání nového řidičského průkazu.

Tato povinnost je taktéž vymezena výslovně v silničním zákoně, a to v ust. § 108 silničního zákona, který stanoví, že držitel řidičského průkazu je povinen nahlásit změnu údajů (tedy změnu příjmení) do 5 dnů, ode dne, kdy ke změně došlo, a to u *kteréhokoli* obecního úřadu s rozšířenou působností.

Zde nacházíme první změnu, kterou přinesla novela zákona ode dne 1. 7. 2018, když již není nutno žádat o vydání nového řidičského průkazu jen u příslušného obecního úřadu s rozšířenou působností, tedy u toho, kde má osoba trvalé bydliště, ale nově lze zažádat na kterémkoli obecním úřadu s rozšířenou působností. Další změnou je taktéž pořizování fotografie, když se pořizuje digitalizovaná podoba osoby až na místě spolu s žádostí, stejně jako je to již delší dobu u občanských průkazů a cestovních pasů. Další, avšak již méně potěšující změnou, kterou přinesla novela od července roku 2018, je navýšení správního poplatku za změnu údajů v řidičském průkazu z původních 50 Kč nově na **200 Kč**, a to právě z důvodu navýšení nákladů v souvislosti s pořízením digitalizované podoby osoby přímo na místě.

O řidičský průkaz je potřeba osobně zažádat a je třeba předložit tyto listiny a doklady:

- Starý řidičský průkaz
- Platný občanský průkaz (v období krátce po svatbě postačí i potvrzení o změně údajů a starý odštěpený občanský průkaz)
- Vyplněnou a podepsanou žádost o vydání řidičského průkazu (*formulář dostupný na jednotlivých obecních úřadech s rozšířenou působností, je nutno předložit na originálním formuláři*)

I zde není výjimkou, že je v zákoně stanovena lhůta příslušnému orgánu pro vyřízení žádosti o vydání řidičského průkazu, a to lhůta 20 dnů.

Nebude-li však ze strany občana dodržena lhůta 5 dnů na oznámení změny osobních údajů a zažádání o vydání nového řidičského průkazu, není s tímto nejednáním osoby spojena žádná sankce v podobě uložení pokuty. Takže pokud sice vlastníte řidičský průkaz, ale fakticky vozidlo neřídíte, postačí, když provedete výměnu řidičského průkazu, kdykoli až budete chtít opět vozidlo řídit.

Změnou těchto tří zde uvedených dokladů však Vaše povinnost ohlásit změnu příjmení nekončí, neboť povinnost ohlásit změnu údajů existuje i vůči zdravotní pojišťovně, dále také v případě, vlastníte motorového vozidla či nemovitě věci zapsané ve veřejném seznamu-registr řidičů, katastru nemovitostí nebo v případě vlastnictví jakéhokoli účtu u některé z bankovních institucí či jste OSVČ. Jaké jsou lhůty a další povinnosti k oznámení a doložení změny příjmení z důvodu uzavření manželství či sankce za nesplnění povinnosti u dalších institucí jakými je pojišťovna, registr řidičů, katastr nemovitostí, banka či živnostenský úřad aj., tomu se blíže budeme věnovat v dalším článku pod názvem **Uzavření manželství, změna příjmení a s tím související změna dalších dokladů.**

Mgr. Adéla Hubinková,
advokátní koncipient

JUDr. David Pytela, MBA, LL.M. advokátní kancelář

Palackého 75/21
779 00 Olomouc

Tel.: +420 607 600 442
e-mail: info@akpytela.cz

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Návrh nového zákona o digitální ekonomice](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 30.: Jednání za s.r.o. - zápis jednatelského oprávnění do obchodního rejstříku](#)
- [Předběžné opatření a další instituty k ochraně věřitelů při přeměnách](#)
- [Promlčení zápůjčky bez určení splatnosti v judikatuře Nejvyššího soudu](#)
- [Rozvod s mezinárodním prvkem a související otázky péče o děti a výživného](#)
- [Příkaz a příkaz na místě v přestupkovém řízení vedeném orgány inspekce práce](#)
- [Letiště a letecké stavby](#)
- [Problematické aspekty změn v úpravě odpovědnosti za škodu způsobenou vadou výrobku](#)
- [Autonomní mobilita optikou české legislativy. Kdy se na silnicích dočkáme vozidel bez řidiče?](#)
- [Rodičovská odpovědnost po novele občanského zákoníku: Jak nové principy rovnosti, spolupráce a ochrany dítěte mění praxi soudů a rodin](#)
- [Lhůta a povinnosti při vyrozumění oznamovatele o výsledku posouzení oznámení](#)